

Дячук Л. С.,*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Державного торговельно-економічного університету
<https://orcid.org/0000-0002-0076-5236>***Довженко І. В.,***кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Державного торговельно-економічного університету
<https://orcid.org/0000-0003-2972-1787>***Білоус Н. П.,***кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Державного торговельно-економічного університету
<https://orcid.org/0000-0002-2119-8701>*

ФУНКЦІОНУВАННЯ ФРАЗОВИХ ДІЄСЛІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ

Анотація. У статті досліджується функціонування фразових дієслів у сучасній англійській мові з позицій структурно-семантичного аналізу. Фразові дієслова розглядаються як багатокомпонентні лексико-граматичні одиниці, що поєднують дієслово та післядієслівну частку, яка може бути прислівником, прийменником або їхнім поєднанням, утворюючи єдину семантичну та синтаксичну структуру. Особлива увага приділяється їхній граматичній будові та особливостям взаємодії дієслова і післядієслівної частки, включно з відокремлюваними та невідокремлюваними конструкціями, а також багатокомпонентними моделями. У роботі застосовано комплекс методів: описовий для систематизації та характеристики фразових дієслів сучасної англійської мови; структурний для аналізу граматичної взаємодії дієслова та частки; семантичний для визначення значень, полісемії та ідіоматичності; контекстуальний для дослідження особливостей функціонування у різних типах дискурсу; метод узагальнення і класифікації для виділення основних типів фразових дієслів відповідно до їх структурних і семантичних характеристик.

Результати дослідження показують, що фразові дієслова відіграють важливу роль у всіх сферах англійської мови, забезпечуючи динаміку, стилістичну гнучкість і виразність. Вони дозволяють лаконічно й точно передавати складні концепти та емоційні стани, сприяють відтворенню послідовності подій у наративі та структуруванню тексту. Завдяки своїй гнучкості у синтаксичному розташуванні та можливості формувати ідіоматичні значення, фразові дієслова забезпечують природність і ефективність комунікації. Розглянуто прямі та переносні значення, багатозначність і полісемію, а також ідіоматичність, що значно ускладнює їхнє розуміння, переклад і вивчення. Встановлено, що семантична гнучкість фразових дієслів сприяє формуванню багатопланової лексико-граматичної системи сучасної англійської мови, що робить їх незамінними у мовленні різних стилів та жанрів. Функціональна значимість фразових дієслів полягає у підвищенні комунікативної ефективності висловлювання. Вони дозволяють

передавати емоційні та когнітивні нюанси, забезпечують точність і природність мовлення, сприяють стилістичній гнучкості та економії виражальних засобів. Перспективним напрямком подальших досліджень є аналіз розвитку фразових дієслів у сучасних медіа, сленгу та міжкультурній комунікації.

Ключові слова: фразові дієслова, структурно-семантичний аналіз, англійська мова, ідіоматичність, полісемія, комунікативна ефективність.

Актуальність проблеми. У сучасному мовознавстві значна увага приділяється дослідженню лексико-семантичних процесів, що відбуваються в англійській мові. Одним із найдинамічніших і водночас найскладніших явищ англійської лексики є фразові дієслова. Вони становлять важливу частину повсякденної комунікації носіїв мови та широко використовуються як у розмовному мовленні, так і в художніх, публіцистичних і навіть наукових текстах. Фразові дієслова є характерною рисою англійської мови, яка значною мірою визначає її стилістичну гнучкість, образність та експресивність.

Фразові дієслова (phrasal verbs) являють собою поєднання дієслова з одним або кількома службовими словами, найчастіше прислівниками або прийменниками, які разом утворюють єдину семантичну та синтаксичну одиницю. У більшості випадків значення такого поєднання не є прямою сумою значень його компонентів, що значно ускладнює їхнє розуміння та переклад. Саме тому фразові дієслова часто викликають труднощі як у тих, хто вивчає англійську мову як іноземну, так і у перекладачів та дослідників мови.

Актуальність дослідження фразових дієслів зумовлена декількома чинниками. По-перше, їхня велика кількість і висока частотність уживання в сучасній англійській мові свідчать про важливу роль цього явища у мовній системі. По-друге, фразові дієслова характеризуються значною семантичною варіативністю та полісемією, що робить їх перспективними об'єк-

тами для лінгвістичного аналізу. По-третє, процеси глобалізації та інтенсивного міжкультурного спілкування сприяють поширенню англійської мови як міжнародного засобу комунікації, а отже, зростає необхідність у глибшому вивченні її структурних і семантичних особливостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фразові дієслова протягом тривалого часу привертають увагу лінгвістів, оскільки вони становлять одну з найхарактерніших і водночас найскладніших особливостей англійської мови. Дослідження цього явища здійснюється з різних теоретичних позицій у межах сучасної лінгвістики, зокрема структурної, когнітивної, функціональної та семантичної. Багато науковців аналізують фразові дієслова з погляду їхньої граматичної організації, семантичної структури, функціонування в мовленні та ролі у формуванні лексичної системи англійської мови.

Значний внесок у дослідження фразових дієслів зробили зарубіжні мовознавці. Зокрема, британський лінгвіст Д. Болінджер зазначає, що фразові дієслова є однією з найпродуктивніших словотвірних моделей англійської мови, яка поєднує дієслово з післядієслівною часткою, що змінює або уточнює його значення [1]. Подібної точки зору дотримується також Р. Квірк, який у фундаментальній праці з граматики англійської мови розглядає фразові дієслова як особливий тип дієслівних конструкцій, що утворюються шляхом поєднання дієслова з прислівниковою або прийменниковою часткою та функціонують як єдина семантична одиниця [2]. У межах сучасних лінгвістичних досліджень фразові дієслова вивчаються також із позицій когнітивної лінгвістики. Так, Р. Ленекер підкреслює, що значення багатьох фразових дієслів формується на основі просторових і метафоричних моделей мислення, які відображають особливості концептуалізації дій і процесів у мовній свідомості носіїв мови [3]. Згідно з цим підходом, післядієслівні частки часто мають базове просторове значення, яке з часом набуває абстрактних або переносних семантичних відтінків. У 2025 році також з'явилися дослідження, присвячені перекладу фразових дієслів. Зокрема, М. Альхумсі, С. Белхассен, С. Альзобіді, А. Хамда аналізують труднощі перекладу фразових дієслів студентами-перекладачами. Автори підкреслюють, що основною проблемою є полісемія та ідіоматичність цих конструкцій, які часто не мають прямих відповідників у інших мовах [4]. Дж. Ю., С. Ван та П. Чжан досліджували процеси сприйняття фразових дієслів носіями другої мови в різних контекстах. Результати їхнього дослідження показали, що під час сприйняття мовлення студенти часто інтерпретують фразові дієслова спочатку буквально, а лише потім переходять до ідіоматичного значення [5]. Як зазначає М. Маккарті, поява нових фразових дієслів свідчить про високу продуктивність цієї словотвірної моделі та її здатність адаптуватися до нових комунікативних потреб суспільства [6].

Проблематика фразових дієслів активно досліджується і в українській лінгвістиці. За словами І. Корунця, фразові дієслова становлять важливу частину дієслівної системи англійської мови та широко використовуються у різних функціональних стилях, особливо в розмовному мовленні [7]. Як зазначає О. Селіванова, багато фразових дієслів мають декілька значень, які формуються внаслідок метафоричного або метонімічного перенесення. Це сприяє розширенню їхнього функціонального потенціалу та забезпечує гнучкість мовного вираження [8]. І. Дворецька у своїй роботі підкреслює, що фразові дієслова

часто не мають прямого еквівалента в українській мові, що зумовлює використання різних перекладацьких трансформацій – лексичних, граматичних та семантичних [9].

Метою цієї статті є дослідження особливостей функціонування фразових дієслів у сучасній англійській мові шляхом їхнього структурно-семантичного аналізу. Завдання дослідження – розглянути основні теоретичні підходи до визначення поняття фразового дієслова, проаналізувати їхні структурні моделі, визначити семантичні типи та дослідити особливості їхнього функціонування в сучасному мовному середовищі. Об'єктом дослідження є фразові дієслова сучасної англійської мови, тоді як предметом – їхні структурні та семантичні характеристики, а також механізми взаємодії дієслова і післядієслівної частки у формуванні їх значення в сучасному англомовному дискурсі.

У процесі дослідження використано комплекс загальнонаукових і спеціальних лінгвістичних методів. Зокрема, описовий метод застосовано для систематизації та характеристики фразових дієслів сучасної англійської мови; структурний аналіз використано з метою вивчення їхньої граматичної будови та взаємодії дієслова з післядієслівними частками; семантичний аналіз дозволив визначити значення фразових дієслів, їхню полісемію та ідіоматичні особливості; контекстуальний аналіз сприяв дослідженню особливостей функціонування цих мовних одиниць у різних типах дискурсу; також застосовано метод узагальнення та класифікації, який дав змогу систематизувати отримані результати та виокремити основні типи фразових дієслів відповідно до їх структурних і семантичних характеристик.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фразові дієслова (*phrasal verbs*) є однією з найбільш характерних і водночас складних рис сучасної англійської мови. Вони широко використовуються як у розмовному мовленні, так і в письмових текстах різних стилів – від побутового спілкування до академічного дискурсу. У сучасній лінгвістиці фразові дієслова розглядаються як особливий тип багатокомпонентних дієслівних конструкцій, що складаються з основного дієслова та однієї або кількох службових часток (прислівників або прийменників), які разом утворюють єдину семантичну одиницю. Вони відіграють важливу роль у структурі англійської мови, оскільки вони забезпечують гнучкість і динамічність лексичної системи. Такі конструкції часто виконують функцію словотвірних моделей, що дозволяють формувати нові значення на основі поєднання базового дієслова та післядієслівної частки.

О. Селіванова розглядає фразові дієслова в межах сучасної когнітивної лінгвістики як складні мовні одиниці, значення яких формується в результаті взаємодії лексичного значення дієслова та семантики післядієслівної частки. Дослідниця підкреслює, що такі конструкції є важливим елементом лексико-семантичної системи англійської мови [8]. І. Корунець, досліджує фразові дієслова в межах порівняльної типології англійської та української мов. Він зазначає, що ця категорія є специфічною для германських мов і практично відсутня в українській мові, що створює труднощі під час перекладу та вивчення англійської мови українськими студентами [7].

Структурний підхід до вивчення фразових дієслів ґрунтується на аналізі їхньої граматичної будови та синтаксичних особливостей. У межах цього підходу фразові дієслова визначаються як дієслівно-часткові конструкції, що складаються з дієслова та післядієслівної частки (*particle*), яка може бути прислівником або прийменником. В. Азхар, А. Зулфіяр,

С. Ахмад підкреслюють, що фразові дієслова є надзвичайно продуктивним явищем англійської мови. Вони розглядають їх як особливий тип граматичних конструкцій, які формуються в результаті взаємодії лексичного значення дієслова та функціонального значення частки [10].

Семантичний підхід до вивчення фразових дієслів зосереджується на їхньому значенні та механізмах формування семантики. Багато дослідників наголошують, що значення фразового дієслова часто не можна визначити шляхом простого поєднання значень його компонентів. Саме тому вони часто розглядаються як ідіоматичні мовні одиниці. С. Отамуродова підкреслює, що семантика фразових дієслів формується в результаті взаємодії трьох основних факторів: лексичного значення дієслова, семантики частки та контексту вживання [11].

Функціональний підхід зосереджується на ролі фразових дієслів у комунікації та їхньому використанні в різних типах дискурсу. Багато сучасних досліджень доводять, що фразові дієслова широко використовуються як у розмовному мовленні, так і в письмових текстах. У роботі Ю. Фенга та М. Янга підкреслено, що фразові дієслова є одним із найскладніших елементів англійської лексики для студентів, оскільки їхнє значення часто не є очевидним [12].

Сучасні дослідження наголошують, що фразові дієслова є важливою частиною англійської граматики і лексики. Зокрема, у дослідженні щодо частотності використання фразових дієслів у різних типах текстів було встановлено, що вони становлять значну частину дієслів у сучасному англійському дискурсі, включаючи навіть академічні тексти. Це свідчить про те, що такі конструкції не обмежуються лише розмовним стилем, а активно функціонують у різних сферах мовлення [13].

Як показує наш практичний досвід, фразові дієслова в сучасній англійській мові мають різну структуру, яка визначається кількістю компонентів і типом післядієслівної частки. Найпоширенішими є моделі:

1. Модель Verb + Adverb Particle (дієслово + прислівникова частка) – фразове дієслово складається з основного дієслова та прислівникової частки. Така частка змінює або уточнює значення дієслова. Ці фразові дієслова можуть бути перехідними або неперехідними, а в деяких випадках частка може відокремлюватися від дієслова. Наприклад, *give up* – здаватися, *припиняти*, *take off* – злітати / знімати (одяг), *wake up* – прокидатися, *sit down* – сідати, *turn on* – вмикати, *turn off* – вимикати, *bring back* – повертати, *find out* – дізнаватися, *carry on* – продовжувати, *break down* – ламатися / втрачати контроль.

2. Модель Verb + Preposition (дієслово + прийменник) – фразове дієслово складається з дієслова та прийменника. На відміну від попереднього типу, прийменник не відокремлюється від дієслова, а після нього зазвичай використовується додаток. Наприклад, *look after* – доглядати, *look for* – шукати, *run into* – випадково зустріти, *deal with* – мати справу з чимось, *believe in* – вірити в, *depend on* – залежати від, *talk about* – говорити про, *listen to* – слухати, *apply for* – подавати заявку на, *care for* – піклуватися про.

3. Модель Verb + Adverb + Preposition (дієслово + прислівник + прийменник) – фразове дієслово складається з трьох компонентів: дієслова, прислівникової частки та прийменника. Такі конструкції називають багатокомпонентними фразовими дієсловами. Наприклад, *put up with* – терпіти, *look forward to* – з нетерпінням чекати, *come up with* – вигадати / запропону-

вати, *get on with* – ладнати з кимось, *run out of* – закінчитися, *catch up with* – наздоганяти, *look down on* – зневажати, *look up to* – поважати, *come down with* – захворіти, *get away with* – уникнути покарання. Такі фразові дієслова часто мають ідіоматичне значення, яке важко зрозуміти без контексту.

Також можемо окремо виділити як модель Verb + Particle (separable / inseparable) – фразове дієслово з відокремлюваною або невідокремлюваною часткою. Приклади відокремлюваних: *turn on* – *turn the light on*, *turn off* – *turn the TV off*, *pick up* – *pick the book up*, *take off* – *take your shoes off*, *put on* – *put your jacket on*, *bring back* – *bring the money back*, *write down* – *write the number down*, *give away* – *give the secret away*, *hand in* – *hand the homework in*, *take back* – *take the words back*. Приклади невідокремлюваних: *look after*, *run into*, *believe in*, *depend on*, *look for*, *care for*, *deal with*, *come across*, *get over*.

Необхідно підкреслити, що взаємодія дієслова та післядієслівної частки є однією з ключових характеристик фразових дієслів. У випадку відокремлюваних часток (separable particles) післядієслівна частка може розташовуватися як після додатка, так і відразу після дієслова, що дозволяє гнучко будувати речення. Наприклад, *turn the light on* або *turn on the light*, *pick the book up* або *pick up the book*, *put your jacket on* або *put on your jacket*, *take your shoes off* або *take off your shoes*, *bring the money back* або *bring back the money*, *write the number down* або *write down the number*, *hand the homework in* або *hand in the homework*, *give the secret away* або *give away the secret*, *take the words back* або *take back the words*, *turn the TV off* або *turn off the TV*. Ця можливість відокремлення підкреслює гнучкість конструкцій і їхню адаптивність до різних синтаксичних контекстів.

У випадку невідокремлюваних часток (inseparable particles) частка завжди залишається при дієслові, а додаток стоїть після всієї конструкції. Такі фразові дієслова утворюють єдину семантичну одиницю і часто мають ідіоматичне значення. Прикладами є: *look after the children*, *run into an old friend*, *believe in yourself*, *depend on circumstances*, *care for the sick*, *deal with the problem*, *talk about the movie*, *listen to music*, *apply for a job*, *get over the illness*. У цих конструкціях неможливо перемістити частку перед додатком без втрати правильності або зміни значення, що демонструє цілісність семантики.

Іноді післядієслівна частка набуває метафоричного або ідіоматичного значення, яке змінює семантику дієслова. У таких випадках фразові дієслова не піддаються прямому аналізу на основі значень окремих компонентів. Наприклад, *give up* означає здаватися або припиняти, а не давати вгору, *break down* – ламатися або розчутися, *come across* – випадково зустріти, *get along* – ладнати з кимось, *put up with* – терпіти, *run out of* – закінчуватися, *look forward to* – з нетерпінням чекати, *come up with* – вигадати або запропонувати, *get away with* – уникнути покарання, *look down on* – зневажати. Ці конструкції є стійкими та важко трансформуються без зміни значення.

Багатокомпонентні фразові дієслова, які включають і прислівникову, і прийменникову частку, формують особливу категорію. Тут взаємодія дієслова та часток створює цілісне семантичне значення. Наприклад, *look forward to* – з нетерпінням чекати, *get on with* – ладнати з кимось, *come up with* – вигадати або запропонувати, *put up with* – терпіти, *come down with* – захворіти, *run out of* – закінчуватися, *catch up with* – наздоганяти, *look down on* – зневажати, *look up to* – поважати, *get away with* – уникнути покарання. У таких конструкціях всі компо-

ненти взаємодіють тісно, і жоден елемент не може бути відокремлений без втрати смислу.

У процесі дослідження, було виявлено також той факт, що фразові дієслова у сучасній англійській мові мають специфічні синтаксичні особливості, які впливають на порядок слів, можливість відокремлення частки, розташування додатка та роль у реченні:

1. Відокремлюваність частки (separable particles). Деякі фразові дієслова дозволяють відокремлювати післядієслівну частку, вставляючи між дієсловом і часткою додаток. Це найхарактерніша особливість дієслів типу *turn on*, *pick up*. Наприклад, *I turned the light on before leaving the room. She picked the book up from the floor. He put his jacket on quickly. They took their shoes off at the door. Please bring the money back tomorrow. Can you write the address down for me? She handed the report in yesterday. He gave the secret away accidentally. I took the words back after realizing my mistake. We turned the TV off before going to bed.*

2. Невідокремлюваність частки (inseparable particles). Інші фразові дієслова завжди залишаються разом із дієсловом, а додаток слідує після всієї конструкції. Частка не може бути відокремлена. Наприклад, *She looks after her younger brother every day. I ran into an old friend at the supermarket. They believe in themselves completely. We depend on our teachers for guidance. She cares for the sick patients at the hospital. He deals with complaints efficiently. We talked about the new movie yesterday. She listens to classical music every evening. He applied for a scholarship last month. They got over the illness after two weeks.*

3. Роль прямого додатка (transitive phrasal verbs). Деякі фразові дієслова потребують прямого додатка, без якого речення буде неповним або зміст зміниться. Наприклад, *She picked up the pen from the table. I turned on the fan because it was hot. He brought back the book he borrowed. They handed in the assignments on time. She wrote down the phone number carefully. He put on his coat and left. I took off my shoes before entering the house. She gave away all her old clothes. We took the words back after the argument. He turned off the lights before leaving.*

4. Ідіоматичність і незрозумілість без контексту. Багато фразових дієслів мають ідіоматичне значення, яке не можна вивести з окремих компонентів, тому важливо правильно враховувати контекст. Наприклад, *She gave up on trying to convince him. His car broke down on the way to work. I came across an interesting article online. They get along very well despite their differences. She puts up with a lot of noise in her apartment. We ran out of milk yesterday. I look forward to meeting you next week. He came up with a brilliant idea for the project. The thief got away with the stolen jewelry. She looks down on people who lie.*

5. Вживання у складних реченнях та багатоконструкційних конструкціях. Багатоконструкційні фразові дієслова (verb + adverb + preposition) часто використовуються у складних реченнях і утворюють цілісні синтаксичні блоки. Наприклад, *I look forward to hearing from you soon. She got on with her colleagues despite the conflict. He came up with a solution that impressed everyone. We had to put up with the long delay at the airport. She came down with the flu last week. They ran out of supplies before the event ended. He tried to catch up with the group on the trail. She looks down on people who cheat. I really look up to my mentor for guidance. The criminal managed to get away with the crime.*

Фразові дієслова в англійській мові можуть мати пряме значення, яке співпадає зі значенням основного дієслова, або

переносне значення, яке виникає під впливом післядієслівної частки. Прямі значення часто описують фізичні або конкретні дії, тоді як переносні – абстрактні або метафоричні дії. Наприклад, прямі: *turn on the light* – увімкнути світло, *turn off the fan* – вимкнути вентилятор, *pick up the book* – підібрати книгу, *put on the jacket* – одягнути куртку, *take off the shoes* – зняти взуття, *bring back the book* – повернути книгу, *write down the address* – записати адресу, *hand in the assignment* – здавати завдання, *give away the gift* – віддати подарунок. Переносні значення проявляються у дієсловах, де дія стає метафоричною або абстрактною, наприклад, *give up trying* – припинити намагання, *run out of patience* – закінчуватися терпіння, *come across a solution* – натрапити на рішення, *get over a problem* – подолати проблему, *look forward to the event* – чекати події з нетерпінням, *put up with noise* – терпіти шум, *come up with an idea* – придумати ідею, *get away with a lie* – уникнути покарання за брехню, *look down on arrogance* – зневажати зарозумілість.

Варто зауважити, що багато фразових дієслів є ідіоматичними, тобто їхнє значення не можна вивести з окремих складових. Крім того, деякі дієслова мають полісемію, тобто можуть мати декілька значень залежно від контексту. Наприклад, *give up* – здаватися / кидати звичку, *break down* – ламатися / розчутися, *come across* – натрапити / справити враження, *get along* – ладнати з кимось / проходити успішно, *put up with* – терпіти / миритися з чимось, *run out of* – закінчуватися / вибігати (фізично), *look forward to* – чекати з нетерпінням / передбачати, *come up with* – придумати / запропонувати, *get away with* – уникнути покарання / робити щось непомітно.

Результати нашого дослідження свідчать, що, перш за все, фразові дієслова забезпечують стилістичну нейтральність і природність мовлення. У багатьох випадках носії англійської мови надають перевагу фразовим дієсловам у розмовному та неформальному мовленні, замінюючи ними більш формальні або латинського походження дієслова. Наприклад, у повсякденному спілкуванні використовують *find out* замість *discover*, *put off* замість *postpone*, *look for* замість *search*.

Наступними аспектами залишаються семантична гнучкість та економія вираження. Фразові дієслова здатні передавати складні концепти за допомогою коротких конструкцій. Наприклад, дієслово *run out of* передає не лише просту дію закінчення запасів, а й переносне значення нестачі ресурсів або емоційного стану (*run out of patience* – закінчитися терпінням). Подібним чином *get over* означає не лише фізичне подолання перешкоди, а й емоційне відновлення після складної ситуації.

Фразові дієслова також активно використовуються для відтворення динаміки подій і послідовності дій у наративі. Конструкції *pick up*, *put down*, *bring back*, *carry on*, *turn on*, *turn off* дозволяють структурувати текст або розповідь, підкреслюючи хронологічну послідовність дій і додаючи образності. Наприклад, в описі дій героїв фразові дієслова створюють живу картину подій, роблячи текст більш захопливим і легким для сприйняття.

Ще одним аспектом є адаптивність фразових дієслів до різних комунікативних контекстів. Вони активно використовуються у формальному, напівформальному та неформальному спілкуванні, в публічних виступах, наукових презентаціях, діловій документації та медіа. Наприклад, *carry out* може означати виконати завдання у формальному діловому стилі, а *carry on* – продовжувати щось у розмовному або наративному стилі.

Усе це робить фразові дієслова невід'ємною частиною ефективного комунікативного процесу, особливо у сучасній англomовній практиці, де швидкість, точність і природність передачі інформації відіграють вирішальну роль.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження фразових дієслів у сучасній англійській мові дозволяє зробити кілька важливих висновків щодо їхньої структури, семантики та функціонування в мовленні. По-перше, фразові дієслова є складними лексико-граматичними одиницями, які поєднують дієслово з післядієслівною часткою. Взаємодія цих компонентів визначає синтаксичні особливості конструкції, зокрема відокремлюваність або невідокремлюваність частки, а також можливість включення прямого додатка. Така структурна гнучкість дозволяє мовцеві формувати речення різноманітної будови та адаптувати висловлювання до конкретного комунікативного контексту. По-друге, семантична складова фразових дієслів виявляється надзвичайно багатопланою. Вони можуть мати пряме значення, яке безпосередньо відображає дію, або переносне значення, що утворюється під впливом післядієслівної частки і часто набуває метафоричного або ідіоматичного характеру. Ідіоматичність та полісемія є характерними рисами фразових дієслів і значно ускладнюють процес їхнього вивчення та перекладу. Третім аспектом є функціональна значимість фразових дієслів у комунікативному просторі. Вони роблять мовлення більш живим, природним та стилістично гнучким. Отже, фразові дієслова є невід'ємною частиною сучасної англійської мови, поєднуючи структурну гнучкість, семантичну насиченість та комунікативну ефективність, і їхнє систематичне вивчення має велике значення для лінгвістики, перекладу та викладання англійської мови як іноземної.

Перспективний напрям подальших досліджень передбачає аналіз розвитку фразових дієслів англійської мови у сучасних медіа, сленгу та міжкультурній комунікації.

Література:

1. Bolinger D. The Phrasal Verb in English. Cambridge: Harvard University Press, 1971. 187 p.
2. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. A Comprehensive Grammar of the English Language. London: Longman, 1985. 372 p.
3. Langacker R. Cognitive Grammar: A Basic Introduction. Oxford: Oxford University Press, 2008. 573 p.
4. Alhumsi M., Belhassen S., Alzobidy S., Hamda A. Challenges in Translating English Phrasal Verbs. Forum for Linguistic Studies. 2025. Vol. 7. Is. 7. P. 134–145. <https://doi.org/10.30564/fls.v7i7.9837>.
5. Yu J., Wang S., Zhang P. The Processing of Familiar English L2 Phrasal Verbs in Sentence Contexts. Frontiers in Psychology. 2025. Vol. 16. P. 1–16. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1528821>.
6. McCarthy M., O'Dell F. English Phrasal Verbs in Use. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. 202 p.
7. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Київ: Либідь, 2003. 464 с.
8. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля-К, 2011. 712 с.
9. Dvoretzka I. V. The peculiarities of translation of phrasal verbs into Ukrainian. Advanced Education. 2014. Vol. 1. Is. 2. P. 34–39. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.39387>.
10. Azhar W., Zulfiar A., Ahmad S. A Comparative Corpus Based Study in the Use of Verb Particle Construction. Pakistan Journal of Language Studies. 2025. Vol. 8. Is. 1. P. 36–56.
11. Otamurodova S. The Semantics of English Phrasal Verbs. International Journal of Artificial Intelligence. 2025. Vol. 5 (5). P. 1449–1451.
12. Feng Y., Yang M. Effects of Practice Types on the Acquisition of English Phrasal Verbs. Languages. 2025. Vol. 10. Is. 9. P. 1–32. <https://doi.org/10.3390/languages10090214>.
13. Alangari M., Jaworska S., Laws J. Who's afraid of phrasal verbs? The use of phrasal verbs in expert academic writing in the discipline of linguistics. Journal of English for Academic Purposes. 2020. Vol. 43. P. 1–13. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2019.100814>.
14. Colin McI. Oxford Phrasal Verbs Dictionary. Oxford; New York: Oxford University Press, 2006. 398 p.

Diachuk L., Dovzhenko I., Bilous N. Functioning of phrasal verbs in modern English: structural-semantic analysis

Summary. The article investigates the functioning of phrasal verbs in modern English from the perspective of structural-semantic analysis. Phrasal verbs are considered multi-component lexical-grammatical units that combine a verb with a post-verbal particle, which may be an adverb, a preposition, or a combination of both, forming a unified semantic and syntactic structure. Special attention is paid to their grammatical structure and the features of the interaction between the verb and the post-verbal particle, including separable and inseparable constructions, as well as multi-component models. The study employs a set of methods: descriptive for systematizing and characterizing phrasal verbs in modern English; structural for analyzing the grammatical interaction between the verb and the particle; semantic for identifying meanings, polysemy, and idiomaticity; contextual for investigating the features of their functioning in various types of discourse; and generalization and classification for identifying the main types of phrasal verbs according to their structural and semantic characteristics.

The results show that phrasal verbs play an important role in all areas of English discourse, providing dynamism, stylistic flexibility, and expressiveness. They allow complex concepts and emotional states to be conveyed concisely and accurately, contribute to the representation of event sequences in narratives, and help structure the text. Due to their flexibility in syntactic placement and their ability to form idiomatic meanings, phrasal verbs ensure naturalness and communicative effectiveness. The study examines both literal and figurative meanings, polysemy, and idiomaticity, which significantly complicate their comprehension, translation, and learning. It is established that the semantic flexibility of phrasal verbs contributes to the formation of a multi-layered lexical-grammatical system in modern English, making them indispensable in speech across various styles and genres. The functional significance of phrasal verbs lies in enhancing the communicative effectiveness of utterances. They allow emotional and cognitive nuances to be conveyed, ensure accuracy and naturalness in speech, and contribute to stylistic flexibility and economy of expression. A promising direction for further research is the analysis of the development of phrasal verbs in contemporary media, slang, and intercultural communication.

Key words: phrasal verbs, structural-semantic analysis, English language, idiomaticity, polysemy, communicative effectiveness.

Дата першого надходження статті до видання: 06.07.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.08.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 01.10.2026